DAILY ارادهٔ

د افغان نشراتي مرکز ملي خپلواکه ورځپاڼه

۸۰۴

سال تاسیس ۱۳۷۹ هـ. ش

لسم کال - دویمه دوره، ۸۰٤ مه گڼه، پر له پسې ۱۸۷۱ گڼه د ۱۳۸۹ ل ـ دغبرگولي ۲۷ مه - د پنجشنبې ورځ، د ۱۴۳۱ هـ ق د رجب المرجب ۵ مه ۲۰۱۰ د جون ۱۷ مه

PROPERTY OF ACKU

AFGHAN MEDIA RESOURCE CENTER A.M.R.C

بند سلما تا یک ونیم سال دیگر به بهره برداری سپرده می شود

بندسلما تا یک ونیم سال آینده، در حالی به بهره برداری سپرده می شود که هزینهٔ ساخت این پروژهٔ زیربنایی به دلایل مختلف، بیش از دو برابر افزایش یافته است.

کشورهندوستان، قبل ازسال ۱۳۵۷ خورشیدی (زمان ریاست جمهوری محمد داوود)، متعهد به ساخت بند دو منظورهٔ آبی- برقی سلما به شکل بلا عوض گردید، اما آغاز جنگ های داخلی سبب توقف این پروژه شد.

ص۳

افغانستان خپلې طبیعي سرچینې مزایدې ته وړاندې کوي

افغانستان د کشف شویو معدنونو د رایستلو په موخه دوه سوه نړیوالو شرکتونو ته په داوطلبۍ کې د ګډون بلنه ورکړې ده. دغه څرګندونې د معادنو وزیر وحید الله شهراني، وړمه ورځ د هندوستان په نوي ډیلي کې د دغه هېواد د معادنو له وزیر بي کي هندیقي سره له لیدنې وروسته، یوې ورځپاڼې سره د مرکې پر مهال کړې دي. هغه زیاته کړې، چې په دې نړیوالو کمپنیو کې یو شمېر هندي کمپنۍ هم په دې داوطلبۍ کې برخه اخلي. شهراني ویلي، چې دغه داوطلبۍ به په راتلونکو څو میاشتو کې ترسره شي. ډاو جونز ورځپاڼې په خپله مرکه کې د افغانستان د معادنو وزیر له خولې ویلي، چې د روان زېږدي کال د جون پر ۲۵مه، په لندن کې د پانګه اچوونکو د هڅونې په موخه یوه غونډه جوړېږي. شهراني زیاته کړې، چې د ځینو هندي کمپنیو په ګډون یو شمېر نړیوالو شرکتونو په دې داوطلبۍ کې د ګډون لپاره علاقمندي ښودلې ده. د معادنو د وزیر په وینا، دوی لومړی د اوسپنې، مس اونور معادن داوطلبۍ ته وړاندې کوي. یادې شوې ورځپاڼې هیله څرګنده کړې، چې یو شمېر هندي کمپنۍ به د افغانستان د معادنو په داوطلبۍ کې ګټونکې شي. د هندوستان د معادنو وزارت له خوا په یوه خپره شوې اعلامیه کې راغلي، چې یو شمېر هندي کمپنۍ په افغانستان کې د معادنو تېکنالوژۍ په برخه کې، کار کولو ته بلل شوې دي. د یادونې وړ ده، چې څو ورځې مخکې د امریکا ځمکه پېژندونکو په یوه راپور کې ویلي وو، چې په افغانستان کې د شاوخوا یو تریلیون ډالرو په ارزښت طبیعي زېرمې شته.

دوی زیاته کړې وه، چې په دې زېرمو کې د اوسپنې، مسو، لیتیوم، نیوبیوم، سرو زرو او کوبالت کانونه شامل دي. په نیویارک تایمز ورځپاڼه کې د افغانستان د طبیعي زېرمو په اړه په خپاره شوي رپوټ کې لیکل شوي، چې که د افغانستان پر لیتیوم طبیعي موادو کار وشي، نو له سعودي عربستان سره به خپل ځان سیال کړي.

۳مخ

بیست و پنج نفر از زندان پروان آزاد می شوند

حدود هشتصد نفر از متهمان به همکاری با طالبان درمحبس پروان زندانی هستند

نظامیان امریکایی در افغانستان می گویند، قرار است بزودی بیست و پنج نفر از زندانیان پروان را پس از بررسی دوباره دوسیه هایشان، از زندان آزاد کنند.

این نخستین گروه از زندانیانی خواهد بود که پس از تشکیل هیات ویژه بررسی زندانیان طالبان از سوی حامد کرزی، رییس جمهور افغانستان، از زندان آزاد می شوند.

آقای کرزی اخیرا با صدور فرمانی، یک هیات متشکل از مقام های ارشد حکومتی را مسئوول بررسی دوباره پرونده های تمامی زندانیانی کرد که به اتهام همکاری با طالبان بازداشت شده اند.

این اقدام، بخشی از تلاشهای حامد کرزی برای "جلب اعتماد" طالبان و تشویق آنها به گفتگو با دولت افغانستان پنداشته می شود تا از خشونت دست بردارند.

نظامیان امریکایی می گویند، رهایی بیست پنج نفر از زندانیان این بازداشتگاه، در هماهنگی با این هیات صورت می گیرد.

مسئوولان افغان می گویند، زندانیانی از بازداشتگاه پروان رها می شوند که در رفتارها و برخورد آنان تغییر آمده و نیز تعهد کنند که پس از رهایی از زندان، دوباره دست به خشونت نخواهند زد.

زندان پروان که قبلاً بنام زندان بگرام مسما بود ازبزرگترین بازداشتگاه نظامیان امریکایی در افغانستان است، حدود هشتصد نفر از کسانی را که به اتهام همکاری با گروه طالبان و القاعده بازداشت شده اند، در خود جا داده است.

در گذشته، انتقادهای زیادی نسبت به برخورد ارتش امریکا با زندانیان در این بازداشتگاه وجود داشته است. در مواردی نهادهای حقوق بشری گزارش کرده اند که در این زندان، از شکنجه و بدرفتاری علیه زندانیان کار گرفته می شود، اما این گزارشها همواره از سوی ارتش امریکا رد شده است.

ص۳

جنرال پتریوس د افغانسان د جګړې په اړه د وینا پر مهال ضعف وکړ

د امریکایي ځواکونو عمومي قوماندان مشرانو جرګې ته د معلوماتو ورکولو پرمهال ضعف وکړ.

جنرال ډېوډ پتریوس لږ وروسته جوړ شو، خو د پوښتنو او معلوماتو ورکولو لړۍ وځنډول شوه.

ده وویل چې د سهار چای نه څښلو له امله ضعف شوی و او په ټوکه یې زیاته کړه چې د سناتورانو سختې پوښتنې د ده د ضعف لامل نه و.

په دې غونډه کې سناتور جان مکین له ولسمشر اوباما څخه وغوښتل، چې افغانستان کې د ۲۰۱۱ کال د جولای له میاشتې څخه د امریکایي ځواکونو د وتلو پر مهالوېش له سره غور وکړي.

د جمهوري غوښتونکو دغه استازی چې د امریکا د ولسمشر د نوې جګړه ییزې تګلارې ملاتړ هم کوي وایي چې ښایي د افغانستان جګړه ډېر بد حالت ته واوړي، ځکه چې د ده په وینا دغه جګړه پر سمه خوا نه ده روانه.

جان مکین چې د متحدو ایالاتو په تېرو ټاکنو

۳مخ

د ارغنداب ولسوال له خپل زوی سره یو ځای ووژل شو

دکندهار د ارغنداب ولسوال حاجي عبدالجبار مرغانی له خپل زوی او یوتن ساتونکي سره پرون مازیګر په بمي چاودنه کې ووژل شو.

دکندهار والي توریالي ویسا پرون ماښام د غبرګولي پر ۲۵مه، د یوې خبري ناستې پرمهال خبریالانو ته وویل، چې عبدالجبار مرغانی مازیګر ۵ نیمې بجې دکندهار ښار دکفتان مددخان په څلور لاري کې د بمي چاودنې په ترڅ کې ووژل شو.

د نوموړي په وینا، مرغانی په یو کرولا موټر کې له خپل زوی او موټر چلوونکي سره یوځای د ریموټ کنترول موټر بم چاودنې په تروریستي پېښه کې ووژل شو.

۳مخ

وزیر دفاع پولند:

پولند از افغانستان عقب نشینی می کند

رییس جمهور پولند خواستار تعیین جدول زمانی برای خروج نیروهای ناتو از افغانستان شده است

طبق اظهارات وزیر دفاع پولند این کشور قرار است، تا سال ۲۰۱۳ نیروهای خود را از افغانستان خارج کند. براساس گزارش خبرگزاری فرانسه، بوگدان کلیچ، وزیر دفاع پولند اظهار داشت که طی سال‌های آینده افغان‌ها خود به تنهایی مسوولیت حفظ امنیت مناطقی در جنوب شرقی ولایت غزنی را که در شرایط فعلی درآن ۲۵۰۰ سرباز پولندی ناتو حضور دارند، عهده دار خواهند شد.

کلیچ گفت: نیروهای بین‌المللی قبل از عقب نشینی باید به حکومت طالبان در برخی مناطق افغانستان پایان دهند. قابل تحمل نیست که دشمن بی هیچ مجازاتی علیه ما آتش بگشاید. اظهارات کلیچ در حالی صورت گرفت که کمی قبل از اظهارات وی مرگ یکی دیگر از سربازان پولندی به وی گزارش شد. به این ترتیب از زمان حضور نیروهای پولندی از مارچ ۲۰۰۲ تا کنون ۱۸ سرباز پولندی در افغانستان کشته شده‌اند.

پولند در صدد است که سهم

ص۳

د کابل ښار سرګونه به اساسي که نمایشي ورغول شي؟!

۲

د لوی او بښونکي خدای (ج) په نامه

سرمقاله

آیا جامعهٔ جهانی در مبارزه با تروریزم جدی است؟

ایالات متحدهٔ امریکا بعد از ۱۱ سپتمبر ۲۰۰۱ که آسمان خراش های ایالت نیویارک پابوس خاک گردید، برنامه یی را مبتنی بر مجادله با القاعده که به زعم کاخ نشینان قصر سفید مسبب اصلی این حادثه تلقی گردیده بود، به راه انداخت.

ولی از آن زمان تا حال که مدت نه سال سپری می شود، نه تنها گروه القاعده نابود نشده و تضعیف نگردیده، بلکه لانه های این گروه که در خاک پاکستان بنا یافته واز این کشور به صورت آزادانه به فعالیت های خود مبادرت می ورزند، نیز از بین نرفته است.

با وجودی که سفرهای دیپلوماتیک مقام های بلندپایهٔ امریکا به اسلام آباد جریان دارد، " چنانکه در طول یک ماه گذشته، جنرال جمیز جونز مشاور امنیت ملی رییس جمهور اوباما و لیون پینیتا رییس ادارهٔ استخبارات مرکزی آن کشور به اسلام آباد سفر کردند و به مقام های دولتی پاکستان هوشدار دادند، اگر بعد از این، حمله یی به خاک امریکا صورت بگیرد که ارتباط یا رد پای آن به پاکستان پیدا شود، عواقب آن بسیار خطرناک خواهد بود." روز نامهٔ نیویارک تایمز در مقالهٔ خود تحت عنوان " معامله با پاکستان" این مطلب را نوشته و اضافه نموده است که امریکا در ارتباط پاکستان یک استراتیژی موثر ندارد، امریکا کمک های نظامی و اقتصادی فراوانی را در اختیار دولت پاکستان قرار داده، چنانکه کانگرس امریکا هفت و نیم میلیارد دالر کمک به پاکستان را منظور کرد که از آن جمله، یک و نیم میلیارد آن برای سال ۲۰۱۰ تخصیص داده شده که برای مبارزه بر ضد تروریزم و افراطگرایی باید صورت گیرد.

ولی اینکه این مبارزه چگونه صورت بگیرد، امریکا راهبرد دقیقی را تعیین نکرده و رهنمود درستی را در اختیار پاکستان قرار نداده است، تا زمامداران آن کشور مطابق به آن دستور، عمل نمایند. دولتمردان پاکستان به خصوص سیاستمداران کهنه کار دستگاه استخباراتی پاکستان که متشکل از بازنشسته گان افسران نظامی می باشند، با شارلتانی و پیشنهادهای محیلانه، حوادث و جریانات پاکستان را وارونه نشان داده و دولتمردان امریکا را در خلای فکری قرار می دهند.

قصر نشینان کاخ سفید همراه زمامداران پاکستانی با خوشباوری های سیاسی برخورد می نمایند که این نوع معاملات سیاسی بر علاوهٔ اینکه نتیجهٔ مثبت نمی دهد، عواقب وخیمی را نیز، در قبال خواهد داشت.

کارشناسان به این باور اند که پاکستان با وجود فشارهای داخلی و خارجی و اخذ پول های گزاف برای محو تروریزم از افراطیان و اعضای القاعده، به صورت مخفی حمایت می نماید، ولی در ظاهر امر، به خاطر گرفتن امتیازات از کشورهای خارجی به صورت پراگنده گاه گاهی دست به عملیات دستوری و فرمایشی می زند که دستاورد موثری در قبال نمی داشته باشد. اینکه زمامداران پاکستان چرا در این راستا صادق نیستند، کارشناسان مسایل سیاسی معتقد اند که حکومت پاکستان به منظور ترساندن هندوستان هیچگاهی نمی خواهد که افراطیان را از دست بدهد.

بنابراین، حکومت پاکستان نه تنها در از بین بردن افراطیان صادقانه عمل نمی کند، بلکه در خفا به آنها کمک نموده و زمینهٔ فعالیت های تخریبی را نیز، در آن کشور مساعد می سازد. چنانکه در گزارشی که از طرف مدرسهٔ اقتصاد لندن(ال اس ای) منتشر شده، آمده است که پشتیبانی از طالبان " سیاست رسمی" استخبارات پاکستان است. البته این گزارش از سوی دو مقام ارشد امنیتی غرب نیز، مورد تایید قرار گرفته است.

اگر امریکا و جامعهٔ جهانی می خواهد که خود را از شر افراطگرایی طالبان پاکستانی وفعالیت های اعضای القاعده در امان سازد، بهتر خواهد بود، تا راهکارهای عملی خویش را با عزل ماموران دستگاه استخباراتی پاکستان (آی. اس. آی) آغاز نماید؛ زیرا تا زمانی که کارمندان کهنه کار این دستگاه بر سر اقتدار باشند و حمایت خویش را از گروه های افراطی قطع ننمایند، امکان ندارد که آرامی در منطقه و سایر نقاط جهان حکمفرما گردد، بلکه امریکا در برابر یک عمل قبلاً انجام شدهٔ ماموران نظامی پاکستان قرار خواهد گرفت که جز پرداخت پول هنگفت به صورت متداوم، راه دیگری برایش باقی نخواهد ماند.

د کابل ښار سړکونه به اساسي که نمایشي ورغول شي؟!

فهیم مینه ناک

کابل ښاروالۍ په داسې حال کې د سړکونو د جوړولو او پخولو خبرداری ورکړی، چې په راروانه جون میاشت کې به په کابل کې «کابل کنفرانس» جوړ شي. دا کنفرانس چې په هېواد کې د بهرنیو مرستې کوونکو هېوادونو د لاړیاتو مرستو د جلب او همداشان د هغوی د همکارۍ په موخه جوړېږي، په کابل ښار کې هم د دغه کنفرانس لپاره په هره برخه کې تیارۍ نیول کېږي، دا د دې لپاره څو دولت نړیوالو او نړیوالې ټولنې ته دا وښیي، چې بهرنۍ مرستې په افغانستان کې په سمه توګه لګول کېږي. د همدې تیاریو په لړ کې یو هم د کابل ښار سړکونه دي، د طالبانو له ماتې وروسته حتا تر ننه پورې هم د کابل ښار سړکونه نه دي رغول شوي او د ښار په منځ کې له ځینو ځانګړو سړکونو پرته، چې هغه هم د کیفیت له پلوه خراب دي، نور په ټول ښار کې د سړکونو په اړه داسې کار نه دی شوی، چې سړی دې سترګې وروړي او که خال خال کوم ځای څه کار شوی وي، هغه هم له هره پلوه د ستاینې پر ځای د غندنې وړ دی. د بېلګې په توګه له کارته پروان نه تر پولي تخنیک پورې سړک شاوخوا یو کال وړاندې ورغول شو، چې لایې څلور میاشتې نه وې وتلې، چې سړک بېرته تر خپل اصلي حالت هم بدتره شو او بیا د دویم ځل لپاره د سولې ملي مشورتي جرګې لپاره بیا له سره ورغول شو او هغه هم د دې لپاره، چې بهرنې مېلمانه او ولسمشر پرې تېرېده، څو دوی د ښاروالۍ پر کړنو نیوکه ونه کړي او ښاروالي په دې کار سره بدنامه نه شي. دا دی اوس له جرګې څخه څو ورځې نه دې تېرې شوي، چې د یاد سړک د موادو کیفیت مخ پر خرابېدو دی او ښايي په څو راروانو میاشتو کې سړک بېرته کنډو کپر شي او موږ به یې بیا شاهدان وو. خو مهمه خبره دا ده، چې سړی باید حقیقتونه په پام کې ونیسي او هر څه ته باید له یوه اړخه ونه کتل شي، پر دې بنسټ موږ ویلای شو، چې دا سړکونه یوازې د څو ورځو لپاره جوړېږي او هغه هم د دې لپاره، چې ښاروالي خپل کرېډېټ ترلاسه کړي. موږ چې د نویو جوړېدونکو سړکونو د کار جریان ګورو، د موادو کیفیت او د سړکونو ودانیز ستړکچر ته ګورو، نو دا سړکونه هېڅکله تر ډېره دوام نه شي کولای، ځکه دا ډول جوړېدونکي سړکونه له هره پلوه نیمګړتیاوې لري او د انجینرۍ پر اصولو او معیارونو باندې سم برابر نه دي. باید دا خبره په زغرده ووایو، هر سړک چې هرې کمپنۍ ته ورکول شوی او یا ورکول کېږي، څه په کې ښاروالي خپل جیب ته غریبي کوي، څه هم کمپنۍ، یانې سړک چې تر څو جوړېږي، ډېرې معاملې په کې شوې وي او هر چا په کې خپله برخه اخیستې وي او بلاخره سړک ته له ځانګړې شوې بودیجې دومره څه پاتې وي، چې ایله په ایله دومره څه پرې وشي، چې د سړک مخ ورتور شي او د یو څو میاشتو

۳مخ

زمینهٔ گستردهٔ کاری برای زنان بغلان

برای بیش از ۲۵ هزار زن، در ولایت بغلان، بعد از کسب مهارت های مسلکی، زمینهٔ کار فراهم گردیده است. این مطلب را مسوولان ریاست امور زنان ولایت بغلان در محفل تجلیل از روز مادر که روز گذشته با اشتراک یک تعداد از مسوولان دولتی و شماری از مادران برگزار شده بود، بیان داشتند.

رحیمه ظریفی رییس شورای امور زنان ولایت بغلان در این رابطه گفت که این تعداد زنان، در رشته های خیاطی، گلدوزی، صنایع دستی و چندین رشتهٔ دیگر، مهارت کسب نموده و به همکاری نهادهای مختلف، زمینهٔ کار برای شان مساعد گردیده است. خانم ظریفی همچنان از کاهش ۲۰ درصد خشونت علیه زنان در آن ولایت یاد کرد.

وی دلیل عمدهٔ کاهش خشونت علیه زنان را بلند بردن سطح آگاهی مردم توسط نهادهای جامعهٔ معدنی عنوان می کند.

اما شماری از زنان این ولایت می گویند که تجلیل از روز زن و مادر، برای زنان افغانستان هیچ معنایی ندارد.

ماه گل ۵۰ ساله در حالی که اشک در چشم هایش حلقه زده بود، به آژانس خبری پژواک گفت: روز مادر برای مادران افغان هیچ معنایی ندارد، زیرا آنها هر روز فرزندان شان را از دست می دهند! او که شوهرش را هشت سال پیش از دست داده است، می گوید که پسرش را که داوود نام داشت و به خاطر خدمت به وطن و مردم به صفوف اردوی ملی شامل شده بود، طالبان شش روز قبل به دار آویختند!

این مادر می گوید که فرزندش شش سال خدمت وطن را کرد وسر انجام کشته شد...

وی مسوولان ولایت را مورد انتقاد قرار داده و ابراز داشت که تاکنون نه کسی برایش کمک مالی کرده و نه در مراسم جنازهٔ پسرش کسی شرکت نمودند.

او می گوید: "برای تکفین پسرم پول نداشتم، ناچار شدم، تا از دوستان و مردم محل کمک بگیرم!"

د کابل ښار سړکونه به اساسي ...

لپاره کار ورکړي. د همدې ډول معاملو یوه ښه بېلګه د احمدشابابا مېنې د پروژې د داخل سړک دی، چې له یوې خوا یې د سړک د موادو کیفیت هم ډېر ښه نه دی او له بله پلوه تر سړک نه یې ګلدانونه لوی لوی ورکړي او دا د دې لپاره، چې په سړک کې مواد مصرف شي او د دوی جېبونو ته هم په کې یو څه پاتې شي.

په هر صورت اوسمهال، چې د کابل کنفرانس جوړېدونکی دی او کابل ښاروالی هم د همدې کنفرانس لپاره د سړکونو رغولو ته مخه کړې، نو تر ټولو ضرور خو دا ده، چې لږ باید د دې خوار او زار ملت هیلو ته هم پاملرنه وکړي، سړکونه د څو ورځو لپاره جوړ نه کړي، بلکې سم او اساسي یې ورغوي، د جېبونو غمه دې په کې نه خوري، ځکه دا د ملت حق دی او د ملت د حق خوړل د ملت خوړل دي. بل دا چې ښاروالي باید د ښار د منځ پر سړکونو سربېره د ښار د نورو ناحیو سړکونه هم ورغوي او په دې برخه کې هم خپله ایماني او انساني دنده ترسره کړي. همدا اوس په کابل ښار کې د ځینو ناحیو سړکونه په ډېر بد حالت کې قرار لري، مثلاً د چهارقلا سړک بېخي دومره خراب شوی، چې بېخې د تګ او راتګ نه دی او د هغې سیمې خلك له ګڼو ستونزو سره مخ دی. همداشان د کابل ښار د هغې پروژې چې د میرې سلوك ورسره کېږي (احمدشابابا مېنې) سړکونه ټول خام دي او د دې پروژې خلك له یو عالم ستونزو سره مخ دي. تېر کال هلته یو څو کیلومتره کوم سړك چې ورغول شو، هغه په هېڅ ډول د پروژې ستونزې نه شي هواروالی او ښاروالی. هم په دې پلمه چې موږ هلته سړکونه ورغول، خپل مسوولیت یې ادا کړ، خو د پروژې د منځ اصلي او حلقوي سړکونو ته هېڅ پاملرنه نه ده شوې او د پروژې ګڼ شمېر سړکونه خام او په ډېر خراب حالت کې قرار لري، چې له یوې خوا یې د پروژې پر چاپېریال او اقلیم ناوړه اغېزه کړې او له بلې خوا د سیمې خلك له ډېرو سختو ستونزو سره مخ دي او داسې څوك نه شته، چې د هغوی غږ واوري، نو د دې لپاره باید کابل ښاروالي لږ د ښار له منځه راووځي او د کابل ښار د ناحیو حالت هم له نژدې نه وګوري، نه یوازې کابل ښاروالي د دولت ټول ارګانونه باید د هېواد په تېره بیا د کابل ښار په ټولو برخو کې متوازن انکشاف ته پراختیا ورکړي، داسې نه چې یوه پروژه انترنېټ ولري او بله دې برېښنا ونه لري.

همداشان په دې وروستیو کې، د سړکونو پر جوړولو سربېره کابل ښاروالی د یوه داسې پلان خبر هم ورکړی، چې له مخې به یې د پلازمېنې کابل په یو شمېر له ګڼې ګوڼې ډکو سیمو کې د موټرو لپاره هوایي پلونه او تر ځمکې لاندې لارې جوړې شي.

د کابل ښاروالی مرستیال وایي د دغو پلونو د یوه کار یې په نژدې ورځو کې پرانېستل کېږي: "موږ به ډېر ژر، څلور پنځې ورځې وروسته په کابل کې د موټرو لپاره لومړنی هوایي پل پرانېزو. له سیلو نه د پل سوخته په لور غځېدلی دغه پل پنځه سوه متره اوږدوالی لري، لوړوالی یې څوارلس متره دی او مالي لګښت یې چې لس میلیونه ډالر کېږي د ترکیې هېواد پر غاړه اخیستی."

مرستیال ښاروال وویل نور پلونه د موټرو د هغه هوایي پله کار به په راتلونکو څلورو ورځو کې پیل شي چې په میرویس میدان کې موقعیت لري او تر وروسته به د کابل د هوایي ډګر او دغه راز په برکي کې د موټرو لپاره بای پاس جوړ شي.

باید ووایو، چې دا خو غوره او نېك اقدام دی، خو کاشکې دا کار هم په سمه توګه ترسره شي. کابل ښاروالی پخوا هم د پلیو لارو لپاره هوایي پلونه جوړ کړل، چې موږ او تاسې او ټول ښاریان یې شاهدان دي، چې هېڅ یوه پل مثبته نتیجه ورنه کړه او هېڅوك له سخت ضرورت پرته پر دغو پلونو باندې تګ نه کوي. دا پلونه داسې جوړ شوي، چې انجینري نقشه یې سمه نه ده کارول شوې او د پلیو کسانو لپاره په تګ کې ستونزې پیدا کوي او په اسانه پرې تګ نه کېږي، یانې د تګ راتګ اسانتیاوې نه لري او همداسې په نېغ او مستقیم ډول پورته شوي او ورختل پرې سړی ښه سم ستړی کوي. نو په دې توګه که چېرې د موټرونو لپاره جوړېدونکي هوایي پلونه هم همداسې د پلیو کسانو لپاره د جوړو شویو پلونو غوندې وي، نو بیا به هم د ښار په نظم او د ګڼې ګوڼې په کموالي کې هېڅ مثبت رول ونه لري او هسې به بېځایه پیسې لګول شوې وي، نو د دې لپاره که دولت او په تېره بیا کابل ښاروالي د ښار او ښاریانو لپاره خدمت کوي، نو لږ تر لږه د ښاریانو غوښتې او د هغوی هیلې هم په پام کې ونیسي، داسې کار وکړي، چې دوام ولري، د څو ورځو لپاره نمایشي کارونه ونه کړي او هسې خوشې تشې بودیجه بېځایه مصرف نه کړي.

جنرال پېټریوس د افغانسان د جګړې ...

کې د بارک اوباما پر وړاندې دریدلی هم و او اوس د افغانستان د جګړې پرمختګ او د افغان ولسمشر حامد کرزي ژمنتیا ته د شک په سترګه ګوري.

دی وایي: "زه په افغانستان کې زموږ د جګړې په باب ډېر زیات اندېښمن یم. له ډېرو خواوو څخه چې زه دغه جګړې ته ګورم، پر سمه خوا نه ده روانه. ماته داسې معلومېږي چې موږ په دغه جنګ کې د یوې بحراني جګړې ته غېږې ورځو."

سناتور جان مکین دغه خبرې په هغه غونډه کې وکړې، چې د امریکا د دفاع وزارت لوړو پوړو نظامي چارواکو په ګډون د جګړې د عمومي قوماندان جنرال پیټریوس د دغه هېواد مشرانو جرګې ته د افغانستان د جګړې دفاع کوله.

دغه غونډه چې د سې شنبې پر سهار په واشنګټن کې پر نهه نیمې بجې پیل شوه، د چهارشنبې پر غرمه بیا جوړه او ویل کېږي، چې په دې غونډه کې به مشرانو جرګې ته دغه لوړپوړي نظامي چارواکي په افغانستان کې د پرمختیایي بریاوو دفاع هم وکړي.

له بلې خوا په افغانستان کې د امریکایي لښکرو مشر سټېنلي مکرېسټل هم ویلي، چې په کندهار کې د کېدونکو عملیاتو د بري اټکل په نژدې وخت کې نه شي کېدای.

خو د افغانستان د جګړې په اړه بارک اوباما په خپله هم خبرداری ورکړ، چې راتلونکې میاشتې به دوی ته ډېرې سختې وي.

د بي بي سي د راپور له مخې، وړاندې د بریتانیا لومړي وزیر ډېوېډ کامیرون هم ویلي وو، تر کومه چې په افغانستان کې د ناټو پر ستراتیژۍ پورې اړه لري، راتلونکی کال ډېر مهم دی. ډېوېډ کامیرون د بریتانیا پارلمان ته په وینا کې وویل، چې د اوړي په میاشتو کې نورو مرګ ژوبلو ته تیار اوسي.

په تازه پېښو کې تېره ورځ نړیوالو خواکونو د هېواد په بېلابېلو برخو کې د پنځو بهرنیو پوځیانو د وژل کېدو خبر ورکړ.

د ارغنداب ولسوال له خپل ...

والي وویل، چې پولیسو او امنیتي ارګانونو پلټنې پیل کړې، تر څو د دې پېښې مسوولان د قانون منګولو ته وسپاري.

د کندهار د امنیه قوماندانۍ د امنیت آمر سمونوال فضل احمد شیرزاد وویل، چې دلویې لارې پر سر یو موټر چې چاودیدونکي توکي په کې ځای پر ځای شوي وو، د ریموټ کنترول پواسطه والوځول شو او یاده پېښه یې رامنځ ته کړه.

عیني شاهد عبدالحلیم وایي، چې د ولسوال د موټر ترڅنګ یو بل موټر کې درنده چاودنه وشوه چې له امله یې یاده پېښه رامنځ ته شوه. د وسلوالو طالبانو ویاند ذبیح الله مجاهد پژواك اژانس ته پېښه تایید کړه او زیاته یې کړه، چې ولسوال مرغاني یې له پنځو تنو ساتونکو سره وژلی دی.

افغانستان خپلې طبیعي ...

لیتیوم، د بېټریو او په تېره بیا د لپ ټاپ او بلک بیري ټېلېفونونو د بېټریو په جوړولو کې کارول کېږي.

په راپور کې راغلي، چې د افغانستان د طبیعي زېرمو په اړه د امریکا د دفاع وزارت پنټاګون چارواکو او امریکایي ځمکې پېژندونکو یوې ګډې ډلې څېړنه او سروې کړې ده.

د پژواك له راپور سره سم، له دې مخکې ولسمشر حامد کرزي هم، د افغانستان د طبیعي زېرمو په اړه څرګندونې کړې وې او ویلي یې وو، که چېرې د افغانستان پر طبیعي زېرمو کار وشي، دغه هېواد به د نړۍ یو له بډایه هېوادونو په کتار کې راشي.

بند سلما تا یک ونیم سال دیگر...

با سقوط رژیم طالبان و روی کار آمدن حکومت جدید، کارمجدد ساخت این بند در سال ۱۳۸۵ خورشیدی با هزینهٔ حدود ۸۵ میلیون دالر در ولسوالی چشت شریف، آغاز گردید و قرارشد، تا پایان سال ۱۳۸۹ به بهره برداری سپرده شود.

اما به دلایل متعدد، بهره برداری از این پروژه به تاخیر افتاد و حتا مسوولان هندی در این پروژه می گویند که هزینه های اجرایی آن، به بیش از ۱۸۰ میلیون دالر افزایش یافته است.

تارا چندTara Chand سرقنسول هندوستان در هرات، طی مصاحبهٔ اختصاصی با آژانس خبری پژواک، شماری از عوامل به ویژه داخلی را از دلایل اصلی تاخیر در اجرای پروژه و افزایش هزینه های اجرایی آن بر شمرد.

وی افزود، با وجودی که این پروژه در زمان معین به اتمام نرسید، تا کنون ۵۰ درصد کار انجام شده و دولت هندوستان، به تعهد خود پایبند است و می کوشد که ساخت بند سلما را تا اواخر سال ۱۳۹۰ خورشیدی (ختم سال ۲۰۱۱ میلادی) به پایان برساند.

موصوف از شرایط بداقلیمی، مشکلات انتقالاتی، امنیتی و افزایش هزینه های شرکت های قراردادی، به عنوان عوامل این وقفه و کُندی روند اجراآت و افزایش هزینه ها نام برد.

سرقنسول هند گفت که در بعضی موارد، حوادث طبیعی به ویژه سیلاب، سبب تخریب بخشی از کارهای انجام شده گردیده است.

به گفتهٔ وی، انتقال اقلام و تجهیزات مورد نیاز از هندوستان به بندرعباس ایران و انتقال آن به ولسوالی چشت شریف نیز، در ازدیاد هزینه ها و به درازا کشیدن زمان بهره برداری از پروژه، اثرگذار بوده است.

تارا چند افزود که راه ارتباطی شهر هرات تا چشت شریف نیز، بیش از ۱۶۰ کیلومتر طول دارد، که خاکی و خیلی نامناسب است.

همچنان موصوف اظهار داشت که هزینهٔ اجرایی پروژه که از سوی بعضی از شرکت های قراردادی انجام می شود، به دلایل مختلف افزایش یافته است.

سرقنسول هند خاطر نشان کرد که بعضی اوقات، تهدیدهای های امنیتی از جمله تهدید به آدم ربایی وجود داشته، که سبب باعث کندی روند کار این پروژه شده، اما در مجموع فعلاً وضعیت امنیتی رضایت بخش است.

به گفتهٔ وی، در حال حاضر، ۲۵۰ انجنیر و کارگر فنی هندی و حدود ۵۰۰ افغان، در این پروژه مشغول به کار هستند و دولت هندوستان، تصمیم دارد که روند اجرای کار را با سرعت بیشتری به پیش ببرد.

بند سلما، در ۱۶۲ کیلومتری شرق شهرهرات و در ولسوالی چشت شریف موقعیت دارد، که بر روی هریرود ساخته می شود.

بر پایهٔ معلومات مسوولان ریاست تنظیم آب هرات، بند دو منظورهٔ آبی- برقی سلما، به طول ۵۵۰ متر و ارتفاع ۱۰۷ متر ساخته می شود، که قدرت ذخیرهٔ اضافه از ۵۱۴ میلیون متر مکعب آب را دارد.

با بهره برداری از این بند، زمینه برای آبیاری ۴۰ هزارهکتار (۲۰۰ هزار جریب) زمین جدید زراعتی فراهم شده و برعلاوه، ۴۲ میگاوات برق نیز، تولید خواهد کرد.

هم اکنون دکل های انتقال برق به طول ۱۴۳ کیلومتر از چشت شریف تا هرات، ساخته شده وبه گفتهٔ مسوولان هندی، قرار است، شش ماه قبل از بهره برداری بند، متخصصان افغان در امور مختلف نگهداری و استفاده از این بند، آموزش ببینند.

پولند از افغانستان عقب نشینی ...

نیروهای خود در در هندوکش را تا پایان سال به ۲۰۱۳ نیرو افزایش دهد. با این وجود دونالد تاسک، رییس جمهور پولند طی روزهای گذشته خواستار تعیین جدول زمانی برای خروج نیروهای ناتو از افغانستان شده بود. تاسک گفت که کشورش در نشست ناتو که قرار است، در ماه نومبر در لیبیا برگزار شود، چنین موضوعی را مطرح خواهد کرد. ناتو از اواخر سال ۲۰۰۱ تا کنون در افغانستان است. در حال حاضر، حدود ۱۴۲ هزار سرباز ایساف در این کشور مستقر هستند، تعداد این نیروها تا اگست به ۱۵۰ هزار نیز افزایش خواهد یافت.

در بارهٔ ...

چه باید کنیم؟

باید از این مشکل برائیم، اگر از این مشکل برائیم، از مشکل می برائیم.

آیا می توانیم کشور را کشور بسازیم؟

چرا این کشور را چه شده است، چرا نمی توانیم این کشور را کشور بسازیم، اگر از این حالت برائیم، از این کشور، کشوری دیگری می سازیم، اما به شرطی که از این حالت برائیم.

از این حالت بر آمدن هم کاری اسان نمی باشد.

این کشور به چه ضرورت دارد؟

این کشور به یک سرمایه گذاری بزرگ و ثقیل ضرورت دارد، تا منابع اش به کار افتد.

به چقدر سرمایه گذاری؟

در بخشی ابیاری و زمین سازی، به سه تا سه و نیم میلیارد دالر، در بخشی صنایع، به سه و نیم تا چهار میلیارد دالر، در بخشی نفت و گاز، به سه تا سه و نیم میلیارد دالر، در بخشی مس و آهن، به سه تا سه و نیم میلیارد دالر، در بخشی برق، و بند های ابیاری از دونیم تا سه میلیارد دالر، دیگر کارها را بگذاریم، اقتصاد را باید بسازیم.

فرصتی کار کردن همین حالاست، که کمک های جهانی را با خود داریم، یک دهه قرن بیست و یک هم گذشت، هیچ کاری نکردیم، و هیچ کاری نتوانستیم، در حالیکه باید در فکری کارهای تولیدی و اقتصادی می بودیم.

دولت بسیار مهم می باشد.

ملت ها را دولت به کار می اندازد، دولت باید دولتی باشد که مورد اعتماد ملت باشد، ملت بداند که بهترین انسانی ما در دولت می باشد، و دولت برای ما می باشد، و برای ما خدمت می کند، و در فکری ما می باشد، و بجز از ما، فکر و ذکری دیگر ندارد، اگر چنین دولتی داشته باشیم، بسیار کارها را می توانیم.

بیست و پنج نفر از زندان پروان آزاد ...

با این حال، قرار است مسئوولیت نگهداری از تمامی این زندانیان، به زودی به دولت افغانستان سپرده شود.

براساس توافقی که در این مورد بین افغانستان و امریکا صورت گرفته، انتظار می رود دولت افغانستان در ماه جنوری سال آینده، مسئوولیت این زندان را رسما برعهده بگیرد.

امریکا می گوید، نیروهای افغان را آموزشهای ویژه می دهند تا بتوانند به خوبی از زندانها و زندانیان محافظت کنند.

آزادی زندانیانی که مقام های افغان و شخص آقای کرزی معتقداند که "بی گناه اند" از مهم ترین ماده های قطعنامه ای بود که در جرگه مشورتی صلح تصویب شد. و رییس جمهور افغانستان به اعضای جرگه قول داد تا فورا در این زمینه اقدام کند.

آقای کرزی چند روز بعد از این قولش، هیات ویژه را مسئوول بررسی پرونده های زندانیان کرد تا آنهایی که "بی گناه اند" شناسایی و آزاد شوند.

در بارهٔ اقتصاد

روح الله حبیب

قدرت ملی یک کشور، اقتصادی ملی آن کشور است، کشوری که اقتصاد ملی نداشته باشد، قدرت ملی نمی داشته باشد، آنهایی که می خواهند قدرت باشند، باید اقتصاد داشته باشند، حکومت هایی که در بخش اقتصاد کار نکرده باشند، حکومت نمی باشند، اقتصاد مقدم از همه کارها می باشد، اقتصاد باید مقدم از همه کارها باشد.

ولی در کشور ما چنین نمی باشد.

ما در بخش اقتصاد کار نکرده ایم که کشور را به این حال رسانده ایم، اول پول نداشتیم، باز که پول ها را یافتیم، پول ها را در دیگر راه ها به کار انداختیم، اگر در بخش اقتصاد کار می کردیم، بسیار کارها را می توانستیم.

کشور مناسبی برای اقتصاد داریم، اما چه کنیم کشور را نمی سازیم.

عوضی که مفکوره های اقتصادی پیدا کنیم، مفکوره های جنگی پیدا می کنیم.

نمی دانیم که ما از جنگ چه دیده ایم که اینقدر به جنگ علاقمندیم.

جهان در چه فکر است و ما در چه فکر هستیم.

جهان حالا در حال جهانی شدن است، و ما در حال ویرانی شدن می باشیم.

جهان وجود داشت، ولی چنین نبود که حالا هست، جهان اصلاً، در این سی، سی و پنج، و چهل سال اخیر جهان شد، و جهان سخت در حال جهانی شدن می باشد، و ما سخت در حالی ویران شدن می باشیم، در عصر پیشرفت و ترقی، تخریب شدیم، و در عصر پیشرفت و ترقی، از پیشرفت و ترقی بازماندیم.

ما باید از این حالت برائیم.

بسیار ناامید هستیم، اما یک چیزی که داریم، کشور خوبی برای اقتصادی شدن داریم، و مورد توجه جهان قرار داریم.

اگر حکومت خوب بیابیم، و جهان را با خود داشته باشیم، هیچ امکان ندارد که از این مشکل نبرائیم، ترس از این داریم که جهان از ما دست بر ندارد، اگر جهان از ما دست بردارد، ما در میدان می مانیم.

چرا جهان از ما دست بردارد؟

می گویند، در این کشور، بیش از حد فساد وجود دارد.

اگر کار کنیم، ملت بد نصیب نمی باشیم، ملت بد نصیب آن می باشد که خدا کشور خوبی برای زنده گی کردن، برایش نداده باشد، وقتی که کشور خوبی، برای زنده گی کردن داده باشد، ملت بد نصیب نمی باشد، ما ملت بد نصیب نمی باشیم؛ چرا که کشور خوبی برای زنده گی کردن داریم.

عربستان سعودی یک اقتصاد دارد که نفت است، ما هم کشوری هستیم که نفت داریم، و گاز داریم، ولی البته نفت زیادی، معادل عربستان سعودی نداریم، ولی ما به شمول نفت، دیگر بی حد منابع مهم، بزرگ، و فراوان داریم، این آب هایی را که ما داریم، و این زمین هایی که ما داریم، و این آبشار و ذغال هایی که ما داریم، بزرگترین معدن مس و آهن جهان در کشور ما می باشد، ما برای زراعتی شدن، و ما برای صنعتی شدن، و ما برای نفتی شدن، کشور بسیار خوب و مساعدی داریم.

ما اصلاً کشور فقیر نمی باشیم، صرف همین است که ما منابع خود را به کار نیانداخته ایم، ما در یک کشور غنی، و ثروتمند، فقیر و نداریم، فقری ما موقتی است، ما این فقر را از بین می بریم. بلاها از حرف ها برمی خیزد، باید در حرف زدن های خود بسیار احتیاط کنیم، اگر احتیاط نکنیم، به سوی بلاهای دیگری می رویم، و در بلاهای دیگری گیر می مانیم.

کشورهای بزرگ، چرا کشور های بزرگ می باشند؟

به نسبتی که، اقتصاد بزرگ دارند، اگر اقتصاد بزرگ نمی داشتند، کشورهای بزرگ نمی شدند.

اقتصاد تنها نان و لباس و مسکن نیست، دیگر گپ ها هم دارد، عظمت ملت ها را بالا می برد، و به اهمیت کشورها، و ملت ها می افزاید.

در کدام ساحه زنده گی نیست که اقتصاد با آن کار ندارد.

بیایید از کارهای پراگنده دست برداریم، و اقتصاد را بسازیم، اگر اقتصاد را بسازیم، دیگر هرچه خواسته باشیم، آن را می توانیم، هم نفوس زیاد داشتن، و هم اقتصاد ساختن، بسیار مشکل است، جهان امروزی جهان ماشینی شده است، و یک پایهٔ ماشینی امروزی، معادل هفتصد و هشتصد نفر کار می کند، اگر نفوس زیاد شود، به نفوس زیاد، نان پیدا کردن را چه می کنید که کار پیدا کردن بسیار مشکل می باشد.

بدترین حالت اقتصادی یک کشور کدام می باشد؟

حالتی که اقتصادش، تحت فقر قرار داشته باشد، از حالت تحت فقر، به سطح فقر برآمدن ، بسیار دشوار می باشد.

یک کشوری که عاید سرانه اش، کمتر از هزار دالر باشد، آن ملت فقیر، و بسیار فقیر، در جهان می باشد، و حالت اقتصادی سرانهٔ ما، از چهار صد دالر هم کمتر می باشد، ما در حالت مشکل قرار داریم، و یک امیدی ما این بود که کمک های جهانی را با خود داریم، و آن هم حالا تحت سوال می باشد، حالا جهان می گوید که، اگر جنگسالاران با شما باشد، ما با شما کمک نمی نماییم، این مشکلترین شرط است که بالای ما آمده است.

با سقوط شوروی، کشور را بسیار با اعتبار، و با اهمیت ساخته بودیم، و با جنگ های ذات البینی، و فساد های بی شرمانهٔ دولتداری، کشور را بسیار بی اعتبار و بی اهمیت ساختیم.

این شانس بزرگی بود، آنرا از دست دادیم.

ایا می توانیم از این کشور، کشور جور کنیم؟

مشکل است، اما غیرممکن نمی باشد.

دولت داری به زور و زاری نمی شود، دولت داری به حق، و عدالتداری می شود، دولت داری عبارت از عدالت است، و دولت داری، عبارت از قدرت است، و قدرت است که عدالت را تطبیق می نماید، دولت به ظالم عذر نمی کند، که بیا، و ظلم ننما، دولت به ظالم سخت گیری می کند، و سخت رفتاری می کند، ظالم را می گیرد، به محاکم می برد، و ظالم را می گیرد، و به محابس می اندازد، و دولت های ضعیف، نمی تواند، عدالت را تطبیق نماید، دولت از ظالم نمی ترسد، و ظالم است که باید از دولت بترسد.

دولت خوبی کدام می باشد؟

دولت خوب آن می باشد که با فقر و فساد مبارزه داشته باشد.

ایا دولتی ما با فقر و فساد مبارزه دارد؟

نی کجا مبارزه دارد.

اگر می داشت، مشکل نمی داشت.

ما باید یک دولت سختگیر در مقابل مجرمان می داشتیم.

می گویند که:

به پولیس کس گفت که:

چرا مجرم نمی گیری؟

او گفت که چه فایده دارد، اگر ما بگیریم ، دوباره رها می شود.

دولت باید چنین نباشد.

دولت باید مردم را به کار اندازد.

همه مردمی ما بیکار نیست، بسیار مردمی ما کار دارد، اما در بخش های غیراقتصادی کار دارد، ما در بخش تولید بسیار مردمی کمی خود را به کار انداخته ایم. ما باید منابع کار پیدا کنیم، و مردمی خود را در بخش تولید به کار اندازیم، مردم خود را وقتی در بخش تولید به کار انداخته می توانیم تا زمین های زیاد بسازیم و فابریکه های زیادی اعمار نماییم، نفت و گاز و مس و آهن خود را به کار اندازیم، برق بسازیم، و صنایع اعمار نماییم، در فکری تولید باشیم، و به تولیدی خود بیافزاییم، و به تولید رجوع نماییم، تولید خود را دوچند نی سه چند نی، چهار چند نی، پنج چند و شش چند و هفت چند از این سازیم، از اقتصاد بسیار دوریم، به اقتصاد خود را نزدیک سازیم و به اقتصاد باید به پیوندیم. دولت سازماندهنده خوب است، اما تولید کننده خوب نمی باشد، تولید کننده خوب افراد می باشد، و اصلاً اقتصاد را افراد می سازد، و سکتور خصوصی بهترین تولید کننده می باشد، و علت ناداری ما، نبودن کار می باشد، و علت نبودن کار، به کار نه انداختن منابع کار می باشد، کار در آب و زمین است، که ما آنرا نگشتانده ایم، و زمین نساخته ایم، بیش از چهار هزار متر مکعب آب، در فی ثانیه، در آمو داریم، همه هدر می رود، یک و نیم میلیون هکتار زمین، در ساحلی آمو، در طول آمو از کوکچه تا اقچه و اندخوی داریم، همه بایر می باشد، و این زمین ها، اگر ابیاری شود، و ابیاری آن بسیار اسان می باشد، از آن، در حدودی ده تا دوازده میلیون تن مواد، وجود دارد، و میلیون ها میلیون انسان را اسکان می سازد، به آنها کار پیدا می کند، طریقه های وجود دارد که ما از آن بی خبریم، شیوه های موجود است که ما از آن آگاهی نداریم.

اگر آگاه شویم، بسیار مشکلات را حل می نماییم.

بیائید به شیوه امروز کار کنیم.

در بد حالتی اقتصادی قرار داریم، باید از خشکسالی ها بترسیم، اینحالتی گل خانه ای که آمده است، خشکسالی ها را با خود دارد، دریای آمو، و دشت های ساحلی آمو، از کوکچه تا اقچه و اندخوی، کوکچه و کنرها بهترین دریاها برای سالهای خشکسالی و غیر خشکسالی می باشد، ما از این سه دریای مهمی که داریم، از این دریاها استفاده نتوانستیم، بزرگترین ثروتی ما این دریاها می باشد، از آن باید استفاده نماییم، کاری نکنیم که کارهای حیاتی را بگذاریم، به کارهای فرعی روی آوریم.

ملت را باید به کار اندازیم.

اگر یک ملت را کس به کار اندازد، دیگر کاری یک ملت، کاری یک ملت می باشد، کاری یک ملت خورد و خروار نمی باشد، کاری یک ملت میلیون ها میلیون تن اموال می باشد، ما ملت را به کار نه انداختیم که فقیر و نداریم، برای یک ملت کاری وافری هم پیدا کردن کاری آسان نمی باشد، هیچ که نباشد، از بیست و پنج تا سی میلیارد دالر، در بخشی تولید و کارهای مربوط به تولید، و ساختمانی تولید باید کار کرد، و باید کار پیدا شود، یک میلیون هکتار زمین، و سی و چهل فابریکه خوبی صنعتی ساختن حتمی می باشد، و نفت و گاز اقتصاد اصلی و اساسی می باشد، ما باید دین ساحه، کار کنیم، تا کشور را آماده برای اقتصاد کنیم.

خبر داریم که ما در کابل در حدودی نیم میلیون فروشنده داریم، و بیست هزار تولید کننده هم نداریم، می خواهیم بدون تولید اقتصاد داشته باشیم، این را غیرممکن بدانیم، باید در بخش تولید کار کنیم، و مردم را در بخش تولید به کار اندازیم.

بخش تولید چه است؟

زراعت، صنعت، برق، نفت، و معدن، ما در این بخش ها کار نمی کنیم که، اقتصاد نداریم.

اهمیت آب را بدانیم، و بدانیم که آب خون کشور است، خون کشور نباید از کشور برائید، بزرگترین معدنی آهنی جهان در بامیان است، و بزرگترین ساحه فقر جهان هم بامیان است، جنگ دشمنی اقتصاد می باشد، و این جنگ در کشوری ما می باشد، ما یک مشکل نداریم، ما سراسر مشکلیم، ما مجموعه از مشکلات شدیم، ما باید مشکلات خود را از بین ببریم.

دانش های کهنه بسیار کهنه شده است، دانش های جدید، بسیار جدید است، طریقه های نوی شروع شده است، و شیوه های نوی بوجود آمده است، اقتصادی هر کشوری، با اقتصاد دیگری فرق دارد، اقتصاد زراعتی، با اقتصاد صنعتی، بسیار فرق دارد، یک کشوری، اگر یک میلیون هکتار زمین داشته باشد، از یک میلیون هکتار زمین خوب ابی، پنج میلیون تن گندم بوجود می آید، و یک تن گندم، سه صد دالر قیمت دارد، و قیمتی پنج میلیون تن گندم، یک و نیم میلیارد دالر می شود، ولی اگر کشوری، مسی عینک داشته باشد، و در سال سه صد هزار تن مس بدست آورد، قیمتی یک تن مس خام، هفت هزار دالر می شود، و اگر مس پخته گردد، صنعتی شود، ارزشی یک تن مس صنعتی شده از هفت هزار دالر به پانزده تا بیست هزار دالر بالا می رود، و از یک معدن مس صنعتی شده، سالانه چهار و نیم تا پنج میلیارد دالر، معادلی سه چندی مجموعی حاصل گندمی افغانستان حاصل بدست می آید، آهن عین این حکم را دارد، و اقتصاد اصلی امروزی نفت و گاز می باشد، کشور های که نفت و گاز داشته باشند، آنها کشور های دیگری می باشند.

اقتصادی شدن برای ما مشکل نیست، فعلاً اقتصاد اصلی ما را زراعت تشکیل می دهد، ما سالانه، در حدودی پنج میلیون تن گندم بدست می آوریم، مجموعی قیمت گندمی ما به یک و نیم میلیارد دالر نمی رسد، اگر ما از مس و نفت و گاز خود استفاده نماییم، از درک حاصل مس و نفت و گاز می توانیم سالانه، از هفت، تا هشت و نه و ده میلیارد دالر بدست آوریم، ما در بخشی اقتصاد کار نمی کنیم که کشوری فقیر و ناداریم.

ما مس لوگری خود را مفت از دست دادیم.

باید گفت که:

آنهایکه مس را از خود ساختند، آنها صنایع اساسی مسی لوگر را در کشوری ما نمی آورند، آنها می خواهند، صنایع بیاورند که مسی خام را به شکلی چادر های آهن پوش بگیرند و آنرا به کشوری خود ببرند، و صنایع اساسی را در کشوری خود بسازند، مسی لوگر، منبع بزرگی برای ما بود، آنرا از دست دادیم، ارزشی مسی خام لوگر، هفتاد و شش میلیارد دالر بود، اگر پخته و با مواد مصرفی تبدیل می شد، ارزش مسی لوگر از یک صد، تا یک صد و بیست میلیارد هم بالا می بود.

ما سری آشپز، بسیار حرف میزنیم، و می پیچیم، سری مواد، برای آشپز، هیچ فکر نمی کنیم، و هیچ چیزی نمی گوییم.

ما می گوییم که اشپزی خوب باشد، و از اینکه اشپز برای اشپزی موادی داشته باشد، و یا نداشته باشد، هیچ فکری نداریم، ما وزیر زراعتی خوب می خواهیم، فکر می کنیم که وزیری زراعت برای زراعت، کفایت می کند، از اینکه وزیری زراعت، سرمایه، بودجه خوب و بزرگ و کافی داشته باشد، و اگر نداشته باشد حرفی نداریم، حال اینکه امروز کارها را سرمایه و بودجه می کند، به سرمایه یک میلیون افغانی، معادلی یک میلیون افغانی، و به سرمایه صد میلیون افغانی، معادلی صد میلیون افغانی، و به سرمایه یک میلیارد و دو میلیارد افغانی، معادلی دو میلیارد افغانی کار می شود، وقتیکه سرمایه نباشد، هرکسیکه باشد، ولو بسیار مهم هم باشد، و بسیار هم بداند، هیچ کاری نمی تواند، امروز عصری اقتصاد است، اگر اقتصاد نباشد، هیچ کس، هیچ کاری نمی تواند.

تا که ما اقتصاد را نسازیم هیچ کاری نمی توانیم، حال اینکه ما در فکری اقتصاد و ساختمان اقتصاد هیچ نمی باشیم، ما که مشکل داریم، در بخشی اقتصاد داریم، و اقتصاد را هیچ نمی سازیم، تولید نمی کنیم، و در فکری تولید هم نمی باشیم، و به منابع تولید خود نمی افزائیم و بدونی افزایش منابع تولید اقتصاد می خواهیم.

ما از اردوی ملی می گوییم، از اقتصاد ملی هم باید چیزی بگوییم. و هیچ حرفی نمی زنیم.

کشوری که اقتصاد ملی نداشته باشد، می تواند اردوی قوی، و اردوی ملی داشته باشد؟ غیر ممکن می باشد اردو مصرف کار دارد، مصرفی اردو از کجا شود، و مصرفی اردو را کی باید بپردازد؟ اقتصاد باشد، تا باری اردو را بدوش داشته باشد، ایا بدونی اقتصاد می خواهیم اردو داشته باشیم، اینرا باید غیر ممکن بدانیم.

ما کاری می کنیم که به اقتصاد هیچ ربطی ندارد، و حتی در بسیار ساحاتی است که بر ضد اقتصاد می باشد، همین که اقتصاد را میگذاریم خودش ضد اقتصاد می باشد.

ما در تولد، کشوری درجه اول جهان، و در تولید کشوری آخری جهانیم.

ما بسیار فقیریم آنقدر فقیریم که فقری خود را نمی توانیم پیمانه نماییم.

این فقر، آنقدر فقری بزرگ است که، این فقر را به کارهای کوچک نمی توان از بین برد، این فقر به پروژه های بزرگ ضرورت دارد، پروژه های آبی هلمند، و دشت های نیمروز و اصل چخانسور، آبی آمو و زمین های از کوکچه تا اقچه و اندخوی، آبی دریای پروان، و زمین های بگرام و دشت بگرام، و دریاهای پروان باید، در پروان و ننگرهار با تغیر مسیری گذشته از سروبی به سوی ننگرهار، کاملاً به مصرف رسد، صنایع نساجی کم از کم شش هفت فابریکه نساجی، صنایع سمنت سازی، و صنایع شکر سازی، مسی لوگر، و آهنی حاجی گک ضرورت دارد، به کارهای کوچک نمی شود، کارهای بزرگ باید کرد، هرات به شکلی کمپلکس باید اعمار می شد، بند سلمه و برق سلمه، و برق دیگری در هریرود، یک دو دستگاه برقی دیگری در هریرود، فابریکه نساجی، و فابریکه شکر سازی، چغندر هرات تا هژده فیصد مواد قندی دارد، و فابریکه سمنت سازی، هرات ذغال سنگ عالی دارد، با به کار انداختن ذغال سبزک در هرات، چنین کارهاست که کار می باشد، و چنین کارهاست که ثمر می دهد، و چنین کارهاست که کشور را کشور می سازد.

آنجا که کار است، ما کار نمی کنیم، ما بیرون از اقتصاد کار می کنیم و ما به کارهای تولیدی نمی پردازیم، و اقتصاد می خواهیم، بیائید اگر کار می کنیم، کارها را بزرگ و اساسی کنیم، ما به کارهای سطحی بسیار علاقه داریم، کارهای اساسی را هیچ یاد نداریم، تا درست کار نکنیم صاحب اقتصاد شده نمی توانیم.

ما باید از کارهای پراکنده دست برداریم، و به کارهای عمده و اساسی بپردازیم.

ما کشور را بسازیم، و یا کشور ما را بسازد؟

اگر ما کشور را بسازیم، کشور هم ما را می سازد، هیچ چیزی خودش به وجود نمی آید، کارها را انسان ها به وجود می آورد، اگر ما کشور را خوب نسازیم، زنده گی خوب نمی داشته باشیم، و زنده گی خوب را از کجا کنیم.

فقر ما از این نشئت کرده است که به اقتصاد توجه نداریم.

امروز قرن هژده نیست که کس چیزی نتواند، امروز قرن بیست و یک است، و بسیار کارها امکان دارد.

تا قرن هژده زنده گی انسان، زنده گی بسیار بدی بود، عاید ملی سرانهٔ هیچ کشوری بالاتر از سی و چهل دالر نبود، حتا از این هم کمتر بود، تا قرنی هژده ساینس و تکنالوژی نبود، اقتصاد محصولی ساینس و تکنالوژی می باشد، و ساینس و تکنالوژی آمد و اقتصاد را با خود آورد، و اقتصاد را اقتصاد ساخت.

ساینس که آمد اقتصاد را با خود آورد و اصلاً علم ساینس و تکنالوژی علم اقتصاد می باشد، سابق مردم با بیل کار می کرد، و حالا با بلدوزر کار می کنند، ماشین در لختیار دارد، و یک پایه ماشین، معادل هفت صد و هشت صد و هزار نفر کار می ک محصولات صنعتی، و محصولات صنعتی است که تولید نماید و وسایل فراهم می سازد، و وسایل تهیه می کند، کا امروزی، با کارهای دیروزی هیچ قابل مقایسه نمی باشد، تـ سال و یک صد و ده سال پیش سرک نبود، طیاره را کسر شناخت، وسایل باربری، قاطر و اشتر بود، امروز عصری دی است، و امروز نسلی دیگری است، امروز عصری تولد عصری اقتصاد است، آنهای پیش میروند که از وسایل علمی وسایل عصری، کار میگیرند، و امروز عصری که فعالیتی شباروزی است، و باید در بخشی اقتد بسیار کار شود تا اقتصاد، اقتصاد شود.

ما اقتصاد نداریم، و به این اقتصاد ما نمی توانیم زنـ گی نماییم، ما باید اقتصاد داشته باشیم، یک ملتی ک بیست فیصد نیازمندی خود را تولید می کند، و هشتـ فیصد کمبودی تولید دارد، این اقتصاد نمی باشد، وقتی اقتصادش تا این حد خراب باشد، چرا بجز از اقتصاد، در دیگر ساحات رود و کار کند، اشتباه می باشد.

باید اقتصاد را بسازد و اقتصاد را آباد کند، و این ر بداند که اگر اقتصاد نباشد، زنده گی می پاشد، در بد حالت قرار داریم، باید اقتصاد را بسازیم، و اقتصاد ر از تولید بدست آریم.

دیگران نظمی خاصی اقتصادی دارند، و ما بی نظمی خاصی اقتصادی داریم، ما اصلاً اقتصاد نداریم،این چیزهای که است، این اقتصاد نمی باشد، و این به اقتصاد نمی ماند، و این به اقتصاد حساب نمی شود، کشوری که بیست فیصد نیازمندی خود را تولید می کند، و هشتاد فیصد کمبودی تولید دارد، چنین تولید را اقتصاد می گوید، این غیر ممکن می باشد.

درباره اقتصاد کشور چه باید گفت، اصلاً پول ها در جایی به مصرف می رسد که به اقتصاد چیزی نمی ماند، و چیزی نمی رسد. مرغ ها با زور بال پرواز می کنند، و ملت ها به زور اقتصاد در حرکت می باشند، اگر اقتصاد سقوط کند، ملت ها سقوط می نماید، مشکل ما اینست که اقتصاد هیچ نمی سازیم، و به اقتصاد سازی هیچ علاقه نداریم، اقتصاد می خواهیم، و اقتصاد بدونی تولید می خواهیم، این ملتی سی میلیونی، صرف ده میلیون تن تولید دارد، هیچ که نباشد، یک ملت سی میلیونی، باید یک صد میلیون تن تولید داشته باشد، حال اینکه، کشورهای پیشرفته، برای فی نفر کم از کم از سی تا سی و پنج و حتی چهل تن تولید دارد، تا اقتصاد نداشته باشیم، هیچ چیزی نمی باشیم، و هیچ چیزی شده نمی توانیم، ما اقتصاد را به چنین نظر ندیده ایم که به این حال رسیده ایم.

ص۳

برای نشر اعلانات تان به این شماره ها تماس حاصل نمایید: ۰۷۰۰۲۴۴۳۸۴ / ۰۷۸۷۷۰۷۶۲۸ - ۰۷۰۰۵۹۶۲۰۵ / ۰۷۹۷۸۵۹۰۴۰

اراده ورځپاڼه یوازې د سرلیکنې ننګه کوي، نورې لیکنې د لیکوال خپل نظر دی، ورځپاڼه یې مسولیت پر غاړه نه اخلي.

حق الاشتراک :
قیمت یک شماره: (۵) افغانی
سالانه: ۲۰۰۰ افغانی
شش ماهه: ۱۰۰۰ افغانی
برای موسسات و سفارتخانه ها:
سالانه ۳۰۰ دالر امریکایی
شش ماهه ۱۵۰ دالر امریکایی

مرکز نشراتی افغان
روزنامهٔ ملی اراده
موسس و صاحب امتیاز: حاجی سید داؤد
مدیر مسوول : خادم احمد
موبایل :- ۰۷۰۰ ۵۹ ۶۲ ۰۵
Khadem.kabul@yahoo.com
معاون : استاد مرتضی فرحتیار
موبایل :- ۰۷۹۷۲۵۳۱۶۴
Farhatyarm@yahoo.com

ادیتور پشتو: مجیب الرحمن امیری
موبایل :- ۰۷۰۸۸۸۷۰۶۶
دیزاین : انجینیر محمدجمیل " امیری "
همکار تخنیکی: محمدجمیل " احمد"
مسوول توزیع و بازاریابی: عبدالسمیع
۰۷۰۰۲۴۴۳۸۴
ایمیل: erada.daily@yahoo.com
آدرس : دهمزنگ، عقب سینمای بریکوت، سرک اول کارته چهار.

ERADA DAILY
Afghan Media Resource center
Establisher and Concessionaire: Haji sayed Daud
Editor in chief: Khadem Ahmad
Editor: Farhat yar
Pashto Editor: Mojiburahman Amiri
Designer: Eng, Mohammad Jamil Amiry
Address: Behind Baree kout-cinema, first street of karti-e-char
Email: erada.daily@yahoo.com